

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND”ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKA ŠČYNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačka Ščyna“ („Das Vaterland“),
(13) München 19, Schliessfach 69.Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., C.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Цена: Нямеччына: на год — 14.— м.; 6 м-ціў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
ЗША і Канада: на год — 8.— д.; 6 м-ціў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 д. Ангельшчына й Аўстралия: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.
Балгарія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.;
20 фр. Аргентына: 80 пэз.; 45 пэз.; 25 пэз.; 2 пэз. Перасылка лётніцкай поштой каштую падвойна. Падвойны нумары газеты разам з «Каласам» ўважаюцца за падвойныя. Падвойночныя нумары газеты разам з «Каласам» ўважаюцца за падвойныя.Банковое кonto: Zeitung „Bačka Ščyna“,
Konto Nr. 857-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND.”

№ 31 (417)

Нядзеля, 17 жніўня 1958 г.

ГОД ВЫДАННЯ 12

У другія ўгодкі съмерці Якуба Коласа

3. XI. 1882 — 13. III. 1956

«Дапомаж Бог нам у прыгодзе! супраць каго съкіраванае гэтае абу-
Ні царскі біч, ні прыцілы хам,— рэнне, каму пагражае помстай паэта:
Хай будзе лад ў сваёй гасподзе
Ствараць народ-ўладарац сам.»

Так адказаў Якуб Колас на бальшавіцкую рэвалюцыю й намаганыні бальшавікоў захапіць уладу ў Беларусі ў 1917 годзе. У гэтай заключнай зваротцы вершу «Да працы», які звязаўся ў часапісе «Вольная Беларусь», паэта заняў нядзвізначна варожае становішча да бальшавікоў. Ён адразу адчуў, сваёй мастацкай душою ўсьведаміў, што яны рыхтуюць Беларусі новую няволю, нясыць ёй новыя ланцугі. Ставячы «прышлых хамаў» ў вадной плошчы з «царскім бічам», Колас стаў выразна на бок беларускай нацыянальнай рэвалюцыі, прадстаўнікі якое, ў васобе Вялікай Беларускай Рады, у той час заклікалі «не дапусціць, каб віхор бязладу загубіў нашу съвятую нацыянальную справу абароны вольнасці і правы беларускага народа», заклікалі злучыцца «ў ваднай згоднou сям'ю». Як бачым, Колас не вагаючыся стаў грудзьмі супраць таго «віхру бязладу».

Як-ж я спалучыць Коласа-змагара за нашу съвятую нацыянальную справу, з Коласам — носятітам пяцё ордэнаў Леніна, двойчы ляўрэатам сталінскай прэміі, сябрам ЦК КПБ — з Коласам, бальшавіцкія тытулы якога два гады таму, у афіцыяльных паведамленнях аб съмерці паэты, зімалі цэлья абзацы? Каторы з двух Коласаў праўдзівы?

А можа ягоныя папярэднія пазыцыі былі толькі нейкім непаразумленнем, «памылкай», «часовым ухілам» у бальшавіцкім разуменіні? Бальшавікі прынамся намагаюцца гэта давесці не шкадуючы выслікаў, не перабаруючы сяродкамі. І часткова гэта ім удаецца — асабіўна сярод тых, якія іншага, ранейшага Коласа ня знаюць і пазнаць пакуль што ня маюць змогі.

Але якраз, каб ня той іншы Колас, на трэба было — бальшавіком так старавацца пераканцаць усіх, што ён «свой», абвешаўца яго ардэнамі й тытуламі, так шмат абы ім кричаць, і заадно — так шмат маўчаць...

А маўчаць ім ёсьць абы чым. Ёсьць абы чым маўчаць і ёсьць што хвальшаўца — хвальшаўца так, як гэта здольныя толькі бальшавікі. У прыгаданым вершы «Да працы», адразу ж пазнаўшы самых сябе, з «прыплата гамам» яны зрабілі недаречны гібрый: цяпер чытаем у савецкіх выданнях: «Ні царскі біч, ні панскі хам...»

Усё-ж, ня гледзячы на ўсю бальшавіцкую віртуознасць у гэтай галіне, ня ўсё паддаецца хвальшаўанию. Як, прыкладам, схвальшаўца та-кія радкі, напісаныя Коласам пасля павароту на Беларусь у 1921 годзе:

Кавалі другія,
А ланцут той самы —
Песьні ўсё старыя
Неадхытай гамы.

Хіба-ж цяжка падставіць пад гэтых «другіх кавалёў», скажам, «англо-амэрыканскіх імперыялістых»... Гэтак-ж цяжка схаваць Коласава абурэнне падзелам нашай Бацькаўшчыны ў 1921 годзе, цяжка схаваць,

Гэты рэдкі партрэт беларускага народнага паэты Якуба Коласа зьмешчаны ў пяршыню № 7-м менскага часапісу «Маладасць». Што да гэтага партрэту часапіс піша наступнае: «Ен зроблены ў 1912 годзе пасля выходу Коласа зь менскага вастругу, куды ён пасаджаны за рэвалюцыйную дзеянасць. Пасля гэтага Якубу Коласу цяжка было знайсці сабе работу. Ен вымушчаны быў зарабіць на жыцці прыватнымі лекцыямі. Толькі пазней яму ўдалосць атрымаць пасаду настаўніка ў чыгуначнай школе ў горадзе Пінску.

Фотапартрэт Якуба Коласа ў уніформе настаўніка чыгуначнай школы захопваўся ў ягонай сястры Алены Лойкі, якая жыла разам із сваім мужам на Украіне. Нядзўна гэты рэдкі ўзор здымак паэты падаравала літаратурнаму музею Якуба Коласа пры Акадэміі Навук БССР.

Няшчасная маці

У кожную ночку, як съвет заціхае,
І зоркамі гляне гары,
Халодныя нутры зямля раскрывае,
З тых нутраў выходзіць мара.

Ідзе яна ціха, як ночка, панура,
Ідзе пад крыжы-растанцы,
Стаіць нярухома, выглядвае хмура —
Усе аглядае канцы.

І далей бяз шуму ідзе на балоты,
Ідзе, не крануўшы расы,
І плачуць ёй съледам пудліва чароты,
І ціха шумяць ёй лясы.

Абходзіць магілы, на прыклад садзіцца
І сёлы вартуе яна,
Па роднаму краю снует і цяніцца,
Заўсюды панура, адна...

* * *

І людзі гавораць, што часта чувалі
А пойначы плач на палёх

І часта кабету адну сустрачалі,
Гаротную, усо ў рыzmanох.

І чулае вуха той плач улавіла.

«Ой, дзетанькі!» — плача яна:

«Ці-ж я за тым вясна съвет нарадзіла,

Каб век заставалася адна?

Каб криўдзіллю людзі жыць не давал?

За што-ж вы зракліся мяне?

За што вы матулюжывой пахавалі?

Так плача ўсё здань ў цішыне.

Якуб Колас

Годзе тэй крыўды! У ногу з братамі
Пойдзім свой край вызываць!

Гэты заклік вызываць свой край
паэта паўтарае няраз, пераклікаючыся з другім волатам слова Янкім Купалам. Заміж штурчага клясавага змагання, Колас заклікае да салідарнага — «разам з братамі» — змагання супраць чужаніцаў за нацыянальнае вызваленне Бацькаўшчыны.

Але куды больш, чымся паасобныя вершы, паказваючы нам Коласаў съвештапагляд ягоныя манумантальныя творы — паэмы «Новая Зямля» і «Сымон Музыка». Абдэзве былі напісаныя яшчэ тады, калі паэта быў духовы вольны, хоць у «Сымоне Музыку» — ў вапошній аўтаравай рэдакцыі — ужо адчуваецца цяжар бальшавіцкай цензуры. Спачатку бальшавікі прабавалі ігнараваць абдэзве творы, пасля пачалі іх «інтерпрэтаваць». Але ці павершы Ѹтого, што Колас — сын беларускага вёскі адроўкі ад свайго крэдо — крэдо ѿсце сялянскае Беларусі:

«Бывала, прыйдзе да мяне Колас. Заходзіў ён час-ад-часу, звычайна ўвечары. Гаварыў ён на шмат. Такія былі часы — канец трышцатых гадоў... Пасядзіць, бывала. Пасядзіць, ѿстане, зачыніць вакно. Возьме мяю іскрыпку, і ціхенка пачынае граць царкоўную мэлёдію... Уздыхне, пакладзе іскрыпку і, неік вінавата ўсміхнушыся, падісне бяз слова руку, і пойдзе...»

Ікі-ж праўдзівы Колас? Бязумоўна, на той, герой якога нішчыць крыж з Хрыстовым Распяццем... І пэўна-ж на той, што пісаў гімны бальшавікім за «вызваленне» Беларусі.

Коласу не давалося пайсьці шляхам, які прарочыў ён Сымону — рука ў руку з вольнай Беларусі. Але для Яе — Вольнай Беларусі — Колас застанецца такім, якім ён быў у перыяд сваёй духової свабоды — вялікім Песьніаром свайго Народу, змагаром за Ягонае вызваленне.

Дні паняволеных народаў

Два дні перад амэрыканскім Днём Незалежнасці, 2 ліпеня, кангрэсмен Альберт У. Кротэльля з Конзыстытуцыйнага саюза амэрыканскому Кангрэсу прапанаваў рэзолюцыі аб пракламаванні прэзыдэнтам і адзначаны ў ЗША дэён незалежнасці паняволеных народаў, між імі 125 савакава — Дня незалежнасці Беларусі. Тэкст пропанаванай для Кангрэсу рэзолюцыі гэты:

Дзяля таго, што барбарскае расейска-камуністичнае замарддаванне Імп. Надзія й іншых шчырых вугорскіх патрыётў кранула ізноў сумленыне й накіравала ўсю амэрыканскую народу на справу трагічнага змагання паняволеных народаў; ды

Дзяля таго, што шмат паняволеных народоў на гэтай імп. агліядзеца на Задзіночаныя Штаты й маральну сілу іхнае Дэкларацыі Незалежнасці ды Хартыі Праваў для свайго будучага вызвалення ѹніверсальнай асабістых свабоду на духу хрысціянскіх, жыдоўскіх і магаметанскіх традыцый сваіх народаў; ды

Дзяля таго, што паняволеных народоў на гэтай імп. агліядзеца на Задзіночаныя Штаты й маральну сілу іхнае Дэкларацыі Незалежнасці ды Хартыі Праваў для свайго будучага вызвалення ѹніверсальнай асабістых свабоду на духу хрысціянскіх, жыдоўскіх і магаметанскіх традыцый сваіх народаў; ды

Дзяля таго, што вера даўши надзею на сваё вызваленне паняволеных народаў Усходній Эўропы й Азіі фундаменталь-

(Заканчэнне на 2-ой бач.)

Патрэбны цвяроцы пагляд і наважанае супрацьдзеяньне

У сувязі з апошнімі падзеямі на Бліз-руцу гэтае савецкае «лаві злодзея» за кім Усходзе ў Задзіночаных Нацыях, у чистую манэту, спрычиняючыся такім савецкай прэсе й прэсе савецкіх сатэлітў, а таксама на мітынговых зборышах, ладжаных у Савецкім Саозе з ус-поміненай нагоды, — усёды разъвернута шырокая акцыя «асуджэння» так званага заходнія імпрыялізму на Усходзе. Акцыя гэтая на новая, і, як ведама, яна вядзецца ад самага пачатку ўзнікнення савецкае імперыі. Новая яна толькі тым, што гэтае адводнае авбіна-зачыненне становіца з кожным днём больш наглым і да таго прымітыўным, што не патрабуе лішніх доказаў для акрэслення ягонага ablічча й накіранасці.

Тым часам на Захадзе гэтага як быць, дам не зауважаюць, а часам проста ба-

родай Сярэднія Эўропы ды праводжаньне ў іх тae-ж самае калянізатарскае палітыкі, — ці гэта павінна съветыць пра ідеальнае разъвязанье нацыянальнага пытання? Можа быць запярочаньне, што пайменна падобная дэнцыянализатарская палітыка выпывае з са-

мое так званае камуністычнае систэмы і яна ў раўназначнай долі прыстасоўвае таксама й дасескай народу. Папершае расейскай народ нацыянальнага пытання не адчувае. Наадварот, ён распаўсюджвае сваю расейшчыну на іншыя народы, што ўжо супярочыца «камуністычным» прынцыпам. Калі-ж чамаі й тармозіца ягоны ўсебаковыя культурныя развой, дык у гэтым вінаватаў дуржаны расейскай десплаты. Па другое нацыянальны ўцік ніяк на прыходзіца апраудоўваў якіх-кочэлы състэмай. Зло заўсёды застанецца злом і пры любой іншай палітычнай състэме, збудованай на прынцыпе цілерашнай савецкай. Патрэйце вельмі спрочнае пытанье, наагуці існую савесаблівая савецкая палітычнае състэма, бяруны ёсць ў больш гляблым значанні. Яна больш нагадвае, прынамся ціпер, на адну із формаў перароджаната расейскага імпрыялізму.

Весь-жа аб гэтым савецка-расейскім імпрыялізмі треба гаварыць так адкрыта, як у Савецкім Саозе ніядуала яго замаскаваўць «небяські» заходнія імпрыялізму. Тым часам на Захадзе адны пачынаюць гуляць у «нэутралітэт», быццам-бы гэта іх захавае ад небяські савецка-расейскага імпрыялізму, другія, ні то із страху, ні то із състэматаў ды расейскага народу на традыцыі вялікадзяржавіцкага рамантызму, усюцяж стараюць прытрымкаўці інкінгіт роചай, якія маюць сваё акрэсленне. А найвышшая пара сказаць прости выраза: нам пагражае савецка-расейскі імпрыялізм, каб гэтым на толькі забясьпечыць сабе ад пагражаючай не-бяруны, але й аказаць маральную, калі ўжо на матарыяльную, падтрымку падбітых Москвой народам у іхнім нацыянальных землях, скажам, ад заходніяя каляніялізму, які ў запраудніці ўжо на існуе-

ці заходніца на стады адміранты. Аднака больш звідзіліе вытваранае становічча Захаду да савецка-маскоўскага імпрыялізму, якога адмаліць як можна. Калі не агульна ведама, дык прынамся павінна быць ведама заходнім урадавым і дыпламатычным колам у які спосаб нараджалася й разъвіваша ціпер савецкай імпрыялізму. Заваяваньне сілай зброй толькі што падстальных на руінах царскіх імпрыялістичных на-заснаваніяў, скажам, ад каляніялізму, які ў запраудніці ўжо на існуе-

ці заходніца на стады адміранты.

Дзеля таго, што наші відавочны народы ўсёю душой і сэрдцем штогоду верна адзначаюць тэя гісторычны падзеі свайго мінулага, якім сымбалізујуць іхныя сучасныя імкненія ды іхнай бытую незалежнасці і свабоду; ды

Дзеля таго, што наші відавочны народы ўсёю душой і людзімі вольных, арганізованнымі наступамі дадзілі ўсю сваю магутнасць голас да тых ціхіх ды дзейных малітваў за дзяржаўную незалежнасці і волю: Весь-даля гэтага хайдзіць.

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

Пастаноўлена Гаспадаю Рэпрэзэнтантай (пры судзейніцтве Сенату), што воюю Конгрэс Задзіночаных Штатаў, каб прэзыдэнт Задзіночаных Штатаў апавядачай наступных гісторычных дні, які дні адзначаюць народам Задзіночаных Штатаў яго духовага адзіночанія з ахвярамі расейскага камуністычнага імп'ялізму й каляніялізму: 15 сакавіка як Бугорскі Дзень, 3 траўня як Польскі Дзень; 16 лютага як Летувіскі Дзень; 14 сакавіка як Славацкі Дзень; 22 студзеня як Украінскі Дзень; 18 лістапада як Латыйскі Дзень; 10 кастрычніка як Кітайскі Дзень; 25 сакавіка як Беларускі Дзень; 10 траўня як Румынскі Дзень; 24 лютага як Эстонскі Дзень; 13 снежня як Туркестанскі Дзень; 26 траўня як Грэзіскі Дзень; 3 сакавіка як Байтарскі Дзень; 28 траўня як Армянскі Іазэрбайджанскі Дзень; 15 жніўня як Карэйскі Дзень; 28 кастрычніка як Чэскі Дзень; 28 лістапада як Альбанскі Дзень; 17 чэрвеня як Дзень Усходнія Нямеччыны; і 26 кастрычніка як Утэнамскі Дзень.

Праект гэтай рэзолюцыі у Кангрэсе азначаны нумарам 347. Даслоўна та-кую-ж рэзолюцыю ў Сенате мае запра-панаўца сенатар П. Г. Даляс з Іліной.

(«Беларус», № 69)

**ДА УВАГІ НАШЫХ
ПРАДСТАУНІКОУ і УСЯГО
БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДЗТВА!**

Выдаўцтва «Бацькаўшчыны» звычайна на 25% цану ўсіх сваіх выданняў за вынікам «Спадчыны». Я. Купалаў ў цвёрдай вокладцы, «Беларускіх казак» у цвёрдай і мяккай вокладцы й «Выбраных твораў» Р. Крупшыны. У выніку цана ўсіх выданняў наступіла:

**Янка Купала
СПАДЧЫНА**

— Выбар пазіція з вялікім крэтычным артыкулам Ст. Станкевіча. Балонаў 564. Цана 5.25, 9, або 11 амэр. даліраў (залежна ад вокладкі й паперы).

**Янка Купала
ТУТЭЙШЫЯ**

— Песа ў чатырох дзеянях з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 83. Цана 1 амэр. далір.

**Янка Купала
РАСЬКІДАНАЕ ГНЯЗДО**

— Драма ў пяцёх актах з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 58+XV. Цана 0.75 амэр. далір.

**Янку Колас
НОВАЯ ЗЯМЛЯ**

— Пазіма з вялікім крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 246+XXXII. Цана 2.25 амэр. далір.

**Янку Колас
СЫМОН МУЗЫКА**

— Пазіма з крэтычным артыкулам Р. Склюта і А. Бабарэкі. Балонаў 238. Цана 2.25 амэр. даліраў.

**Янку Колас
У ПАЛЕСКАЙ ГЛУШЫ**

— Повесьць. Цана 1.50 амэр. далір.

**Андрэй Мрый.
ЗАПІСКІ
САМСОНА САМАСУЯ**

— Сатырычная аповесьць з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Балонаў 88. Цана 0.75 амэр. даліраў.

**Лукаш Калюга
НЯДОЛЯ ЗАБЛОЦКІХ**

— Аповесьць з крэтычным артыкулам Р. Склюта. Цана 1.10 амэр. даліраў.

**Власт (Вацлаў Ластоўскі)
ТВОРЫ**

— Апавяданні. Балонаў 112. Цана 0.75 амэр. даліраў.

**Юрка Віцьбіч
ПЛЫВЕ З-ПАД СВЯТОЕ
ГАРЫ НЁМАН**

— Мастацкія нарысы. Цана 0.75 амэр. даліраў.

**Рыгор Крупшына
ВЫБРАНЫ ТВОРЫ**

— Вершы. Цана 2 амэр. даліры.

ЛЯ ЧУЖЫХ БЕРАГОУ

— Альманах твораў эміграцыйных паэтаў і пісьменнікаў з уступным артыкулам Ст. Станкевіча. Балонаў 238. Цана 2. 25 амэр. даліраў.

БЕЛАРУСКІЯ КАЗКІ

— Зборнік народных казак і літаратурных твораў з казачнымі мадыярамі. Балонаў 215. Цана 3 або 4 амэр. даліры (залежна ад вокладкі).

Заўвага: у ёўрапейскіх краінах, пайменна ў Англіі, Францыі, Бельгіі, Ніемеччыне, Італіі, Гішпаніі, а таксама ў Аргенціне, Бразыліі Аўстраліі выданыя каштоўніць на 20% таней вышэй пададзенае расценкі

Выдавецтва «Бацькаўшчына»

**ХРОНИКА БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЬЦЯ
НА ЧУЖЫНЕ — ГЭТА ПАКАЗЫНІК
НАШАЕ ГРАМАДЗКАЕ ЖЫЦЬЦЯ
ЗДОЛЬНАСЦІ І ДАКУМЕНТАВАНЬ
НЕ НАШАЕ ПРАЦЫ. ТАМУ НЕ ПА
ВІННА БЫЦЬ АНІВОДНАЕ ГРАМАДЗ
КАЕ ПАДЗЕІ, ЯКАЯ-Б НЯ БЫЛА АД
ЦЕМЛЕНА У БЕЛАРУСКАЙ ПРЭСЕ.
ПІШЭЦЕ У «БАЦЬКАЎШЧЫНУ»!**

Зъ беларускага жыцьця

**СВЬ. ІМША ПА ЗАГІНУЎШХ
БЕЛАРУСАХ (ТАРОНТА)**

Айцец Францыці Чарняўскі быў чаканым госьцем у Таронте, калі ён, па дарозе з Мантрэалю, завітаў сюды ў пятніцу 1-га жніўня.

У нядзелю 3-га жніўня на 12-й гадзіне ў літэгістрыкі касцёла сьв. Іана Хрысціцеля а. Францыці адслужыў святыню Імшу па загінуўшых Беларусах, у часе якое сказаў абшырнае прынагоднае казаніе.

Паслья Багаслужбы ўсе прысутныя зышліся на супольны абед, наладжаны ў горна дастойнага гасця ў ваднага зъ мясоўых Беларусаў-каталікоў.

Паслья абеду а. Францыці пакінуў Таронту ў кірунку Бэрэз, куды быў запрошаны, а праз пару дзён пазней намераны праз Лінданд (Англ.) вярнуцца назад у Задзіночаныя Штаты.

A.

ПАРАХВІЯЛЬНЫ ПІКНІК

Параҳвіяльная ўправа прыходу БАПЦ сьв. Кірылы Тураўскага зладзіла ўпяршыню собскі пікнік на гаспадарцы співа Каладзейскіх, што ляжыць каля 60 міль на поўнач ад Таронта, сярод маліяўнічай прыроды.

Ужо ад суботы зраннія (2 жніўня) некаторыя вырваліся праста туды ад таронцкай сяпякоты й духаты, некаторыя надехалі днём пазней, а ў пандзелак (3 жніўня ў Канадзе съвятыя) увечары ўсе разам вірталіся дадому ў надзеі сустрыца там усім наступным разам.

A.

СЫДНІЭЙ (АУСТРАЛІЯ)

19 ліпеня бягучага году ў Сыдні зайдыўся VIII агульны гадавы сход сяброву Беларускага Аб'еднання ў Новай Паўднёй Валі. У Аб'еднанні за гэтыя дні быў пакінуты ў кірхе ў цэнтры горада ад больш актыўнага ўдзелу ў культурна-грамадзкім жыцьці. Як кальпартэр, сп. Васіленя парушыў перад Сходам спраў, як ён мае паступаць з публікаціямі, часам напісанымі ў неталерантным і абрэзливым тоне. Агульны Сход вынес пастанову, што адно з такіх выданняў не надаецца да пашырэння.

На Сходзе былі парушаныя таксама справы Беларускага Царквы. На астатку было зложана 4 фунты й 10 шылінгаў на Фонд 25 Сакавіка.

J. L.

На старшыню Аб'еднання аднагалосна быў перавыбрани доктар Я. Малецкі.

Да Ураду наступнае кадэнцыі ўвайші таксама: М. Дужынскі, як сакратар, А. Качан, як скарбнік і бібліятэкар, А. Васіленя, як кальпартэр і Я. Гавенчык па царкоўных справах.

J. L.

Ліст ў Рэдакцыю

Рэдакцыі «Бацькаўшчына»,

Ветліва прашу Вас памяшаныць выяснянне на лісту Б. Пртыцкага, надрукаваны Вамі ў № 28 (414) газеты «Бацькаўшчына».

Б. Пртыцкі быў сябрам Акруговога Управы БАЗА й выконваў функцыі скарбніка Школьнага Фонду пры Акрузе ў часе ад 1 чэрвеня 1956 да 31 траўня 1957. У гэты час Др. Я. Станкевіч быў культурна-асветнім рэфэрэнтам у гэты-жа Управе. На сіньня Б. Пртыцкі не зьяўляецца нікім скарбнікам, а таксама і Др. Я. Станкевіч не належыць да Управы БАЗА, бо ад іншай кадэнцыі быў перавыбраны ўжо два разы.

Ня «15 чэрвеня сёлета», як піша Б. Пртыцкі, але 23 чэрвеня 1957 году на агульнім сходзе я заявіў, што Др. Я. Станкевіч ханеў аправаць «Каласкі» за гроши Школьнага Фонду, дзяля чаго я, як старшыня Аддзелу БАЗА загадаў Б. Пртыцкому перадаць гроши ў касу Акругі, што ён і выканаў.

Б. Пртыцкі гэта памятае й добра ведае, што Др. Я. Станкевіч, на мярку до ступу да грошей, аплацуе аправу «Ка-

транспарту».

Спадароў I. Барана (Канада), С. Мірончыка й А. Садоўскага (Аўстралія)

просіцца падаць свае адресы ў адміністрацію «Бацькаўшчыны».

У ВАГА !

Падаецца да ведама новы адрыс сп.

B. Кажана:

Mr. Vitaly KAZAN
183, Lawn Ave.,
Stamford, Conn., U.S.A.

У ВАГА ! У ВАГА !

Спадароў I. Барана (Канада), С. Мірончыка й А. Садоўскага (Аўстралія)

просіцца падаць свае адресы ў адміні-

страцію «Бацькаўшчыны».

Фэльетон

Дэмантрацыя ў калгасе «Пустацьвет»

Як ведаем, нядыўна на загад мудрай партыі й роднага ўраду «хвяля ўсена-роднага абурэння» сям-там працавала на Савецкім Саюзе. А здарылася гэта ў сувязі з арабскім авантурам. Вось жа, гэта хвяля, хоць із спазненіем, дакацілася й да нашага калгасу «Пустацьвет». Думака, што гэту падзею варта запісаць для гісторыі.

У калгас «Пустацьвет» прыехаў важны пэрсанаж з рабні. Як гэта ўжо ўвайшло ў калгасную традыцыю, у гонар гэтай вялікай падзеі на сінінафарме апошні раз ў жыцьці запішчала беднае парасё. Праз падзеі гадзіны яно — румянае, фаршыраванае — з хренам і агарукам зьявілася на стале старшыні калгасу. Важны госьць з рабніку й старшыня начальнік падзеі з паўночнім лёзунгам Хрушчова, наступілі на хвост п'янству. Інакш кажучы, начальнік пішавага ворага — альгаголь.

Раптам госьць бязь ніякай задніяй думкі запітаўся ў старшыні.

— Ну, а як у цябе адбылася дэмантрацыя пратэсту пад лёзунгам «руки преч ад Лібану»?

Хаць па расцягніці была і мяккой, але

яна стала камяком у глытаўцы старшыні калгасу! Цяпец ён толькі скамянуўся, што не дадумайся ў пару запратстваўцаў супраць блізкаўсходніх падзеяў.

Высокапастаўлены госьць з рабніку зразумеў палажэнне.

— Ты, стары, калялюш-старшыня, мояш мець нізынемнасць. Таму хоць сініяя арганізум дэмантрацыю. Лепши позна, чымся ніколі.

Старшыня руынуся арганізаціі. Рашаслай ганцоў, каб усе адразу паслаў.

Паслья гэтых ды іншых інцыдэнтаў, старшыня калгасу спыніў дэмантрацыю з кіркам — «Руки преч ад Іраку», «Руки преч ад Ердані!» пайшла з выгану пад сельсавет.

«Каб табе душу ад касці аддзялілі!»

Гаварылі ў душы калгасынікі, разыходзічыся з дэмантрацыі.

Такім чынам, згодна з дырэктыўамі мудрай партыі й роднага ўраду, «хвяля ўсена-роднага абурэння», хоць із спазненіем, але дакацілася й да калгасу «Пустацьвет».

Але тут здарылася прыкрыя інцыдэнт.

Паслья гэтых ды іншых інцыдэнтаў,

Янку Колас

Думкі ў дарозе

Грыміць па карэнных цялежках, мігацица стракатая вяростовая слупы, мігацица пахіліўшыся, абросыны мохам хваёвых кіркыў наабапал дарогі; бягучы лісіцы, гаі, мяшаныца палі, грамадзянка горы, рассыпілаўца шырокія лугі, білічы, азёры, срэбрам пераліваюца рэковыя залівы... Каб туды ты нясе мяне, няведамая дарога?</p